

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2023
Β' ΦΑΣΗ**E_3.Nλ2Γ(α)****ΤΑΞΗ: Β' ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ****ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ/ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ****Ημερομηνία: Μ. Τετάρτη 12 Απριλίου 2023****Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες****ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ****ΘΕΜΑ Α****1^ο υποερώτημα**

Η αυτογνωσία είναι προτεραιότητα για την ορθή επιλογή επαγγέλματος και αυτή θα προέλθει μέσα από την οργανωμένη συμβολή όλων των φορέων αγωγής. Αρχικά, ο σωστός επαγγελματικός προσανατολισμός από συμβούλους και καθηγητές θα διαγνώσει νωρίς και ορθά τις δεξιότητες, τις κλίσεις και τα ενδιαφέροντά του παιδιού και θα οδηγήσει προς τη σωστή επιλογή επαγγέλματος. Επικουρικά, αλλά όχι αναγκαστικά θα λειτουργήσουν οι προοπτικές του κάθε επαγγέλματος στην αγορά εργασίας και η συνειδητοποίηση του οικονομικού πλαισίου και του επαγγελματικού περιβάλλοντος της οικογένειας.

2^ο υποερώτημα

α. Η 3^η «Σε ένα σημείο...για αυτά» με την 4^η «Ένας άλλος σημαντικός παράγοντας... ήταν πολύ χρήσιμος» παράγραφο συνδέονται με τη διαρθρωτική φράση «Ένας άλλος σημαντικός παράγοντας» που και με τη χρήση της αντωνυμίας «άλλος» δηλώνει προσθήκη νοήματος. Επίσης, υπάρχει η επανάληψη των λέξεων «οικογένεια» και «παιδιά», οι οποίες αποτελούν σημαντικό παράγοντα ενίσχυσης της συνοχής («λέξεις – κλειδιά»). Τέλος, η συνοχή εξασφαλίζεται με τη διατήρηση ενός ενιαίου νοηματικού κέντρου.

β. Η νοηματική σχέση ανάμεσα στις παραγράφους είναι σχέση προσθήκης. Στην 3^η παράγραφο διαφαίνεται η σημαντικότητα του επαγγέλματος των γονιών στη διαμόρφωση της επαγγελματικής κατεύθυνσης του νέου. Στην 4^η προστίθεται ο παράγοντας της οικονομικής ευχέρειας των κηδεμόνων στη διαμόρφωση της επαγγελματικής κατεύθυνσης. Η εσωτερική σύνδεση των νοημάτων είναι σχέση προσθήκης.

3^ο υποερώτημα

Στο παραπάνω απόσπασμα εντοπίζεται η δευτερεύουσα αναφορική πρόταση: «που καθορίζει το μέλλον», η οποία χαρακτηρίζεται ως δευτερεύουσα ονοματική προσδιοριστική πρόταση, μιας και αποτελεί αναγκαίο προσδιορισμό της προηγούμενης πρότασης, χωρίς τον οποίο το συνολικό νόημα της περιόδου δεν γίνεται αντιληπτό. Το γεγονός ότι η δευτερεύουσα αναφορική πρόταση ακολουθεί τον προσδιοριζόμενο όρο, «κριτήριο» χωρίς κόμμα είναι βοηθητικό, ώστε να αντιληφθούμε ότι αυτή είναι προσδιοριστική. Ο συντάκτης του κειμένου θέλει με αυτόν τον τρόπο να ακυρώσει την καθεστηκυία λογική, ότι οι επιδόσεις στα μαθήματα αποτελούν τον αποκλειστικό δρόμο προς την επαγγελματική επιτυχία

4^ο υποερώτημα

Στην 4^η παράγραφο υπογραμμίζεται ότι οι οικονομικές δυνατότητες των γονέων είναι σημαντικός παράγοντας για την επιλογή τόπου σπουδών των νέων. Η οικονομική άνεση ή ένδεια της οικογένειας καθορίζει τις περισσότερες φορές την επιλογή του τόπου σπουδών των παιδιών. Ο συντάκτης του κειμένου με την Οριστική έγκλιση («λαμβάνεται», «συνιστά», «είναι») παρουσιάζει κάτι που θεωρεί πραγματικό και βέβαιο. Στη βεβαιότητα αυτή συντείνει και η αναφορική/κυριολεκτική χρήση της γλώσσας σε όλη την έκταση της παραγράφου, η χρήση του γ' ενικού ρηματικού προσώπου που αποπροσωποποιεί το ύφος και προσδίδει αντικειμενικότητα στα λεγόμενα του συντάκτη, καθώς και η ύπαρξη της λέξης «Σίγουρα», που δείχνει βεβαιότητα και σιγουριά. Τέλος, η δεοντολογική διατύπωση της θεματικής περιόδου της παραγράφου («πρέπει να») προσθέτει στην αξιοπιστία και την ορθότητα της άποψής του.

Σημ: Στην ενδεικτική απάντηση έχουν χρησιμοποιηθεί περισσότεροι από τρεις τρόποι με τους οποίους γίνεται πειστικός ο συγγραφέας. Είναι αυτονόητο ότι ο μαθητής εντοπίζει και αιτιολογεί όποιους τρόπους επιθυμεί.

ΘΕΜΑ Β**ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΣ ΤΙΤΛΟΣ:****Διακύβευμα η επιλογή «μέλλοντος»...Ο ρόλος των φορέων αγωγής;**

Α. ΠΡΟΛΟΓΟΣ: Η επιλογή επαγγέλματος αποτελεί ένα ζήτημα που απασχολεί τα παιδιά, από πολύ μικρή ηλικία, αφού, αν και δεν καθορίζει τη συνολική ποιότητα ζωής των ατόμων, η επιλογή επαγγέλματος διαμορφώνει σε μεγάλο βαθμό την κοινωνική, οικονομική και συναισθηματική ευημερία τους. Ωστόσο, μια μερίδα των νέων δυσκολεύεται ιδιαίτερα στην λήψη απόφασης για μια συγκεκριμένη επαγγελματική πορεία, διατρέχοντας τον κίνδυνο μιας άστοχης επιλογής. Γι' αυτό, οι φορείς κοινωνικοποίησης θα μπορούσαν να συνδράμουν καταλυτικά προς την ορθή κατεύθυνση.

Β. ΚΥΡΙΟ ΘΕΜΑ**Ζητούμενο α': Αναποφασιστικότητα και δυσκολία στην επιλογή**

Διαφορετικοί και πολλαπλοί λόγοι μπορεί να συμβάλλουν στην αναποφασιστικότητα ή τη λήψη μιας εσφαλμένης απόφασης. Λόγοι που έχουν να κάνουν με το ίδιο το άτομο μπορεί είναι:

- Το πρώιμο ηλικιακό στάδιο, κατά το οποίο καλείται το άτομο να επιλέξει κατεύθυνση σπουδών, δεν διασφαλίζει την ορθότητα της επιλογής, αφού απουσιάζουν τόσο η ωριμότητα, όσο και τα κατάλληλα γνωστικά εφόδια.
- Τα εξωτερικά ερεθίσματα και τα ενδιαφέροντα των νέων λειτουργούν αποπροσανατολιστικά, ενώ δεν προσφέρουν σαφή εικόνα των ακαδημαϊκών διεξόδων και της κατάστασης στην αγορά εργασίας.
- Τα αρνητικά πρότυπα σε συνδυασμό με την έμφυτη τάση μιμητισμού παρασύρουν το άτομο σε επιλογές μη ταιριαστές στις δεξιότητες και την προσωπικότητά του.
- η χαμηλή εργασιακή αυτοαποτελεσματικότητα, η οποία σχετίζεται με την αντίληψη ότι το άτομο δε θα τα καταφέρει σε μια εργασία ή με την αντίληψη ότι δε θα μπορέσει να επιλέξει επιτυχώς μια καριέρα.

- η χαμηλή συναισθηματική νοημοσύνη, η οποία σχετίζεται με την κακή διαχείριση των συναισθημάτων, αυξάνοντας το αρνητικό συναίσθημα και τον προβλεπόμενο φόβο, γεγονός που οδηγεί σε αποφυγή ανάληψης ρίσκων, όπως είναι μια επαγγελματική επιλογή.
- ο φόβος αποτυχίας, ο οποίος μπορεί να ερμηνευθεί ως φόβος να αισθανθεί το άτομο ντροπή, να μειωθεί η αυτοπεποίθησή του, να χάσει το ενδιαφέρον των άλλων, να απογοητεύσει τους άλλους και φόβος για το αβέβαιο μέλλον και
- ο φόβος δέσμευσης, ο οποίος αναφέρεται στην αντίληψη ότι η λήψη απόφασης μπορεί να ακολουθείται από αρνητικές επιπτώσεις.

Κάποιοι από τους εξωτερικούς παράγοντες μπορεί να είναι:

- η έλλειψη ενημέρωσης για τις υπάρχουσες επιλογές, αλλά και οι ασυνεπείς πληροφορίες σχετικά με αυτές. Σ' αυτή την περίπτωση διαφαίνεται και η απουσία εποικοδομητικού διαλόγου.
- Η απουσία ποιοτικού χρόνου με τα μέλη της οικογένειας, δεν δίνει την ευκαιρία το άτομο να αντλήσει πληροφορίες σχετικά με τα επαγγέλματα των γονέων, αλλά και να μάθει και τις οικονομικές δυνατότητες για την πραγματοποίηση σπουδών.
- Ο υποβαθμισμένος Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός, στερεί τη δυνατότητα απ' τον μαθητή να λάβει εντός της σχολικής κοινότητας, με γνώμονα τις δυνατότητές του, το σύστημα εισαγωγής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, αλλά και τις επαγγελματικές διεξόδους, ορθές αποφάσεις.
- Ο αποπροσανατολιστικός ρόλος των socialmedia αμβλύνει την κριτική ικανότητα του μαθητή, καλλιεργώντας συνάμα υπέρμετρες προσδοκίες.

Ζητούμενο β': Ρόλος των φορέων κοινωνικοποίησης

- Το **οικογενειακό περιβάλλον** και φυσικά οι γονείς μπορούν να διαμορφώσουν και να μεταβάλλουν τις εργασιακές επιλογές. Πολλαπλές μελέτες επιβεβαιώνουν ότι το ακαδημαϊκό επίπεδο των γονέων, το δικό τους επάγγελμα και οι απολαβές σχηματίζουν τις αποφάσεις των παιδιών. Καθώς οι γονείς αποτελούν τους πρώτους “δασκάλους” και μέντορες των παιδιών, είναι πιθανό, επίσης, οι προσδοκίες, οι αξίες και οι προτεραιότητες στη ζωή να διαμορφώσουν το επαγγελματικό μονοπάτι των παιδιών τους. Επιπλέον, η κοινωνικοοικονομική κατάσταση της οικογένειας καθοδηγεί σημαντικά τις επιλογές των παιδιών ως προς την εργασία και τις σπουδές.
- Ακόμη και οι επιλογές των **φίλων** και των συνομηλίκων μπορούν να αποτελέσουν καθοριστικό παράγοντα στα πλάνα καριέρας. Έχει αποδειχθεί ερευνητικά πως η επιλογή επαγγέλματος μπορεί ακόμα να γίνει μεταξύ φίλων εσκεμμένα, καθώς η εργασία ή οι σπουδές με οικεία πρόσωπα προσφέρει μια αίσθηση ασφάλειας για τους νέους.
- Το **σχολείο** και οι δάσκαλοι ή οι καθηγητές μπορούν να λειτουργήσουν ως πρότυπα, εμπνέοντας και καλλιεργώντας το ενδιαφέρον των νέων προς συγκεκριμένες επαγγελματικές κατευθύνσεις αλλά και εκπαιδεύοντας και ενημερώνοντάς τους για τα διάφορα επαγγέλματα.
- Τα **μέσα μαζικής ενημέρωσης** και επικοινωνίας μπορούν να παίξουν καίριο ρόλο στον επαγγελματικό προσανατολισμό. Προβάλλοντας παγκόσμια σημαντικά ζητήματα, όπως η προστασία του περιβάλλοντος, εστιάζοντας στις τάσεις και στη μόδα της εποχής, αλλά και ωραιοποιώντας ή υπερπροβάλλοντας συγκεκριμένα επαγγέλματα, κατέχουν σημαντική δύναμη ως προς την επιλογή επαγγέλματος.

Γ. ΕΠΙΛΟΓΟΣ: Ενώ η επιλογή του πεδίου εργασιακής απασχόλησης αποτελεί μια δύσκολη απόφαση, δεθ συνιστά μια τελεσίδικη κατάσταση. Η μετακίνηση σε κάποιο καθ' όλα διαφορετικό ή παρεμφερές εργασιακό πεδίο είναι εφικτή και είναι σημαντικό να αντιμετωπίζεται ως τέτοια τόσο από τον ίδιο τον νέο όσο και από το κοινωνικό του πλαίσιο. Ωστόσο, η αποτροπή μιας άστοχης επιλογής είναι επιθυμητή και σ' αυτό μπορούν να συμβάλλουν οι φορείς αγωγής.

ΘΕΜΑ Γ

Στο συγκεκριμένο τραγούδι κυριαρχεί το δεύτερο ενικό πρόσωπο («τέλειωσες», «πάρεις», «βγεις» κ.ά.). Το ποιητικό υποκείμενο είτε απευθύνεται στον ίδιο του τον εαυτό, εκφράζοντας μια διάθεση εξομολόγησης, είτε ανοίγει έναν νοητό διάλογο με τον δέκτη – ακροατή (διαλογικός χαρακτήρας), ώστε να αποκτήσει οικειότητα μαζί του. Με τη χρήση απλού και λιτού λόγου, το μήνυμα περνά με άμεσο και παραστατικό τρόπο. Η χρήση του συγκεκριμένου προσώπου σε συνδυασμό με τη χρήση υποτακτικής και προστακτικής έγκλισης («να ψάξεις να δεις», «σκέψου» κ.α.) προσδίδει στο τραγούδι παραινετικό και διδακτικό ύφος. Ο σκοπός του καλλιτέχνη είναι να επισημάνει τους κινδύνους από τη λανθασμένη επιλογή επαγγέλματος και να συμβουλευσει τους νεαρούς ακροατές του.

ΘΕΜΑ Δ

Ο καλλιτέχνης στο τραγούδι του συμβουλεύει τους νεαρούς ακροατές του να επιλέξουν ένα επάγγελμα που θα τους ταιριάζει πραγματικά και θα καλύπτει τις κλίσεις τους, καθώς είναι πολύ δύσκολη η αγορά εργασίας. Με τη χρήση του β' ρηματικού προσώπου («τέλειωσες», «πάρεις») αρχικά απευθύνεται σε προσωπικό επίπεδο σε κάθε νέο και τους επισημαίνει πως είναι δική τους απόφαση η επιλογή επαγγέλματος («μονάχος σου να ψάξεις»). Στη δεύτερη στροφή η χρήση απλού, οικείου και καθημερινού λεξιλογίου βοηθά τον νεαρό ακροατή να καταλάβει καλύτερα πως δεν είναι πανάκεια ένα πτυχίο. Η επιλογή επαγγέλματος ενέχει κινδύνους, κάτι που προσπαθεί ο καλλιτέχνης να επισημάνει, χρησιμοποιώντας προστακτική έγκλιση («πρόσεξε»). Ο μεταφορικός λόγος («την πάθανε πολλοί») ενισχύει τον παραινετικό χαρακτήρα του τραγουδιού. Ο ταιριαστός με την προσωπικότητα του ατόμου επαγγελματικός βίος είναι ένα πολύ σοβαρό ζήτημα, ίσως και το πιο σημαντικό, για τη ζωή όλων μας. Προσωπικά με ανησυχεί πολύ αν θα καταφέρω να έχω μια ομαλή επαγγελματική σταδιοδρομία, γι' αυτό και προσπαθώ να κάνω σωστές επιλογές και να διερευνώ επαγγέλματα και προοπτικές που με ενδιαφέρουν και θα με παρακινήσουν να ασχοληθώ με πάθος με αυτά, όχι μόνο αποφεύγοντας έτσι την ανεργία, αλλά και βρίσκοντας ικανοποίηση στην επαγγελματική μου ζωή.